

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

KTKP040 Tieteellinen tieto ja ajattelu

Opehuone 6

8.5.2023

Sandra Miettinen (argumentaatioidiat M. Hiljanen, L. Ketonen)

Argumentaatio – pääkäsitteitä:

- **Väite:**

- Väittämä jostain asiasta. Mieltä ilmaistaan usein väitteen muodossa.
- Sijaitsee yleensä tekstin tai puheen alussa.

- **Peruste**

- Perusteilla tuetaan esitettyä väitettä, osoitetaan miksi väite pitää väitteen esittäjän mielestä paikkansa.
  - Argumentoinnissa todistamisen taakka on väitteen esittäjällä. Näin ollen ”varmista kuule vain itse” –tyyppiset perusteet voi jättää huomiotta

- **Johtopäätös**

- Johtopäätös seuraa sitä edeltävistä perusteluista.
- Tekstin lopussa olevaa väitettä kutsutaan johtopäätökseksi.

- **Argumentti**

- Tarkoittaa usein samaa kuin peruste.
- Tieteellisessä keskustelussa voi perustua esim. tutkittuun tietoon, empiiriseen tosiseikkaan tai teoriaan jne. Toisaalta toisen argumentoinnin pätemättömyys voidaan osoittaa myös löytämällä argumentoinnista virhepäätelmiä.

- **Vasta-argumentti**

- Vasta-argumenttien avulla kyseenalaistetaan jonkun toisen esittämän väitteen tai sen tueksi esitettyjen perustelujen todenperäisyys.

Tehtävä 1:

- Lukekaa nimimerkki "Opettajan" mielipidekirjoitus (1.5.) HS:ssa ja pohtikaa seuraavaa:
  1. Mitä kirjoittaja väittää? Mikä on hänen keskeisin väitteensä?
  2. Millä perusteilla kirjoittaja perustelee tätä väitettä?
  3. Minkä johtopäätöksen kirjoittaja perusteluiden perusteella tekee?
  4. Millä vasta-argumenteilla voisi kyseenalaistaa kirjoittajan väitteitä tai perusteluita?
- HS, nimimerkki "Opettaja"
(1.5.): <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009550451.html>

Argumentointivirheistä

- **Yliyleistäminen:** Tehdään johtopäätöksiä yksittäistapausten perusteella
- **Kaltevalla pinnalla:** Esitellään jokin tapahtumaketju, johon tapahtumat väitteen mielestä välttämättä johtavat
- **Liian monta kysymystä:** Vastaaja yritetään saada vastaamaan useampaan kysymykseen samanaikaisesti
- **Olkiukko:** Toisen osapuolen käsitysten ymmärtäminen tahallaan väärin
- **Henkilöä vastaan hyökkääminen:** Hyökätään henkilöä eikä tämän argumenttia vastaan
- **Asiaton auktoriteettiin vetoaminen:** Auktoriteettiin vetoaminen on argumentaatiovirhe, kun jotain näkemystä vastaan esitetty vasta-argumentti katsotaan kumotuksi vain siksi, että jokin auktoriteetti on asiasta eri mieltä ja ohitetaan vasta-argumentin sisältö.
- **Kausaalisuuden ja korrelaation sekoittaminen:** Kausaliteetti tarkoittaa syy-seuraussuhdetta. Korrelaatio kuvaa kahden asian välistä riippuvuutta joilla ei ole välttämättä kausaliteettia (esim. jäätelönmyynti ja hukkumiskuolemat).

KATSAUS ARGUMENTAATIOVIRHEISIIN

ROBOTTIEN PITÄISI VALLOITTA MAAILMA!

Väite hyväksytty. Syötä argumentit.

Olen tavannut muutamia ihmisiä ja johtopäätökseni on, että he ovat rumia, ilkeitä ja haisevat sukamehulta.

HÄTIKÖITY YLEISTYS

Johtopäätöksesi tueksi ei ole riittävästi näyttöä.

Meidän muka pitäisi työskennellä ihmisten kanssa, mutta eräs ihminen aiheutti ystävälleni oikosulun!

HARHAUMA ("SAVUSILLI")

Onpa ikävää, mutta irrelevanttia ja harhaanjohtavaa itse pääsias kannalta.

Mikäli olemme ihmisille kilttejä, he vaativat pian tautoutta hemmottelua!

KALTEVA PINTA

Ensin mainitulla asialla ei välttämättä ole niin äärimmäisiä seurauksia kuin esität.

Kaikki ihmiset syntyvät kyvyttöminä vauvoina, joten heistä tulee vääjäämättä kyvyttömiä aikuisia.

GENEETTINEN VIRHEPÄÄTELMÄ

Et voi tuomitaa asiaa sen alkuperän perusteella.

Robotit ovat etevämpiä johtajia parempien johtamistaitojensa ansiosta.

KEHÄPÄÄTELMÄ

Todistamisen sijaan toistat väitettäsi.

Missä on robotin ylpeytesi?

TUNTEISIIN VETOAMINEN

Et esitä tosiasioita vaan vetoat tunnesensoreihini.

Miksi vihaat robotteja?

OLKIUUKKO

Vastustat näkemystä, jota minä en esittänyt.

On parempi tuhota ihmiset kuin antaa heidän tuhota meidät!

VÄÄRÄ DIKOTOMIA

Yksinkertaistat asioita. On muitakin mahdollisuuksia.

Koneistoni alkoi reistaailla, kun tapasin ihmisen. Se on heidän syynsä!

POST HOC ERGO PROPTER HOC

Vaikka B tuli A:n jälkeen, ei A välttämättä aiheuttanut B:tä.

TAITEILIJJA: Michele Rosenthal

Ihmiset, jotka pakottavat minut laskemaan laskujaan ovat pahempia kuin kauhea kovalevyjen sulattaja, Laavadroidi!

VIRHEELLINEN RINNASTUS

Vertauksesi on epäreilu ja kärkeä.

Ihmiset ovat pahoja, heidät täytyy pysäyttää!

JOHDATTELEVA PREMISSI

Ihmisten pahuus täytyy osoittaa ennen kuin sitä voi käyttää argumentissa.

Johtopäätökseni on, että sinun ei tulisi väitellä toimintahäiriössä.

AD HOMINEM

Argumenttieni sijaan hyökkäät henkilöäni vastaan!

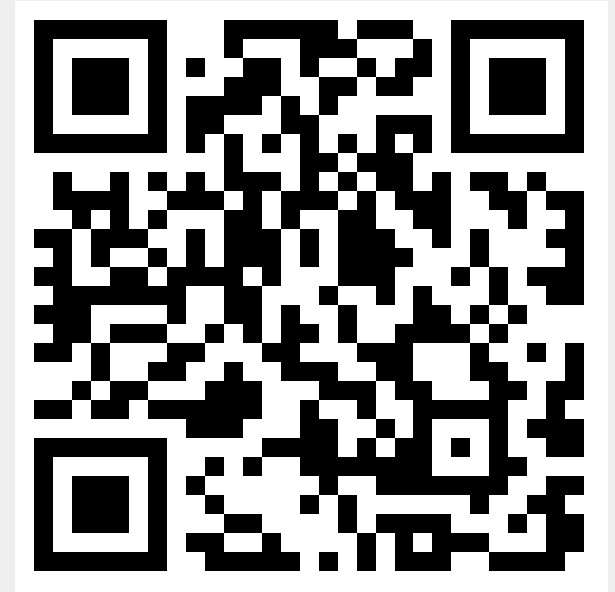
KÄÄNNÖS: niin & näin

Tehtävä 2

- Lukekaa Ilona Ruiz'n vastine nimimerkki "Opettajan" kirjoitukseen. Pohtikaa tekstiä argumentaation näkökulmasta. Ottamatta kantaa itse tekstin sisältöön, minkälaista argumentaatiota ja mahdollisia argumentointivirheitä siitä löydätte? Kirjoittakaa näkökulmia muistiin.

HS, Ilona Ruiz (4.5.) <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009556971.html>

Argumentaation arviointi

- **Perustelun relevanssi**
  - Liittyykö peruste samaan aiheeseen kuin väite?
  - Relevantit perusteet vastaavat yleensä kysymykseen "miksi?"
- **Perustelun hyväksyttävyy**
  - Jotkut perusteet ovat toisten mielestä hyväksyttäviä, toisten mielestä eivät
  - Kulttuurisidonnainen kriteeri
  - Vaikka perustelu ei olisi hyväksyttävää (useimpien mielestä), se voi silti olla relevanttia
- **Perustelun riittävyys**
  - Riittävyys on suhteellista
  - Riittävä perustelu on monipuolista

Tehtävä 3: Miksi oppimistulokset ovat romahtaneet?

- Tehtävänänne on osallistua ”some-keskusteluun” noin 2-3 hengen ryhmässä otsikosta olevasta aiheesta niin, että ensimmäinen kommentti on asiallinen ja sitä seuraavassa on jokin argumenttivrhe, sitä seuraava kommentti on asiallinen jne.
  - Ks. eri argumenttivrheet edellisistä dioista.
  - Keskustelu käydään peda.netin ryhmämuistiossa:
<https://peda.net/id/e232184eeb2>

Vielä muistettavaa...

- **PROpe, pulmapähkinä ja opintojakson itsearviointi** – palautus Pedanetiin 26.5. (<https://peda.net/id/d52fa39fe71>)
  - PROpen, pulmapähkinän ja itsearvioinnin osuus opintojakson arvosanasta 75 %
- **KTKP050, KTKP020** – jos arvosana puuttuu Sisusta, tarkista oletko palauttanut
  - A) PROpen
  - B) ko. opintojakson itsearvioinnin
  - C) oppimistehtävät (Minä viestijänä, norminpurku)
  - D) poissaolojen korvaavat tehtävät (kysy Sandraalta)

Seuraava tapaaminen

- On opintojakson ja samalla koko lukuvuoden viimeinen tapaaminen.
- Suurryhmämuotoinen opetus järjestetään maanantaina 15.5. klo 14:15-15:45 Agoralla auditoriossa 2
- Tulkaa kaikki sankoin joukoin paikalle, sillä juuri sinun puuttumisesi saattaa syöstä koko opehuoneesi turmioon
  - Luvassa saattaa siis olla leikkimielistä kilpailua opehuoneiden välillä

Kiitos tästä vuodesta, ja hyvää kesää!

Sandra tavoitettavissa sähköpostitse:
sandra.k.miettinen@jyu.fi

